

Կրթություն

Շաբաթաթերթ «Krtutian» (education) weekly «Кртытиун» (образование) еженедельник 12.01.2022թ. չորեքշաբթի թիվ 1 (1026)

Առաջին

«Կրթություն» շաբաթաթերթի 2022 թվականի **առաջին** համարը սկսենք **ինքնավստահ** խմբագրականով. որպեսզի ինքնավստահ լինեն մեր հետագա բոլոր հրապարակումները ողջ տարվա ընթացքում... Ժողովուրդն է ասում, չէ՞, *ինչպես տարին սկսես, այնպես էլ այն կշարունակվի*: Իսկ ինքնավստահություն պետք է մեզանից յուրաքանչյուրին եւ մեզ՝ մեր հավաքական էության մեջ: Ինչո՞ւ հենց **ինքնավստահություն**, որ առաջարկում ենք նաև որպես **տարվա նշանաբան**: Որովհետև մեր ժողովրդին դա՛ է պակասում ահա արդեն հազար տարի...

Յուրաքանչյուր հայ, կամ գոնե մեզանից շատերը, իբրև հանրագիտարանային ճշմարտություն, գիտեն, որ, ասենք, առաջինը մշակույթի բույսերի ցանքսով զբաղվել են Հայկական Լեռնաշխարհի բնակիչները: Առաջինը ձին ընտելացրել, առաջինը մետաղը այստեղ են ձուլել: Ժամանակը բաժանել են օրերի, ամիսների, տարիների, առաջին հացը այստեղ են թխել: Անիվի գյուղը այստեղ են արել, աստղային երկինքն առաջինը այստեղ են դիտել... Էլ չշարունակենք. միշտ առաջինը, միշտ առաջինը... Բայց արի ու տես, որ որքան էլ պարզ ու անհերքելի, այս ճշմարտությունները մեր քաղաքներում զայրացրել են միշտ, եւ նա շարունակել է կարդալ, խոսել, մտածել այլ լեզուներով, իրեն համարել այլ մշակույթի կրող, լավագույն դեպքում՝ աշխարհաքաղաքացի, որ սովորություն ունի միշտ խորհուրդ տալ. «*Դա եղել է անցյալում, իսկ այսօ՞ր*»: Այս հարցը դիվային էություն ունի իր մեջ ամբարած, որ միանգամից անվստահության թույն է կաթեցնում մեր մտքի վրա ու կաշկանդում պարզ համեմատությամբ կրկին տեսնել, որ այսօր էլ, ինչպես միշտ, մենք մնում ենք նույնը՝ **միշտ առաջինը**...

Էպոսը ճշգրտորեն արտացոլում է տվյալ ժողովրդի հավաքական բնավորության առանձնահատկությունները: Որքան քաջ, այնքան միամիտ, որքան հզոր, այնքան անվստահ... Անպայման պիտի կողքից մեկը հուշի, որ **Դավիթը** իրեն թափ տա ու դուրս գա հորից: Անպայման այլազգի մի գիտնական պիտի հնարի *Ուրարտուն*, որ մենք մոռանաք *Արարատը*, կամ էլ այլազգի պիտի փորձի *հնդեվրոպական մայր լեզվի հայրենիքը* փնտրել **Հայկական Լեռնաշխարհում**, իսկ մեր պատմաբանները մեր պատմության հազարամյակները շարունակեն դիտել իբրև կազմավորման ժամանակաշրջան ու մեր հայրենիքում տասնյակ անհասկանալի ժողովուրդներ, լեզուներ ու քաղաքակրթություններ հնարեն... Ինչ է թե հանկարծ մեզ չասեն **Նացիոնալիստ**: Է՛, եղբայր, մեզ համար մի՞շտ է 1937 թվական... Այդ վախը դեռ չէ՞նք հաղթահարել... Անցել է արդեն 85 տարի... Գոնե հիմա՝ դույզն-ինչ ինքնավստահություն ձեռք բերենք. գոնե օտար գիտնականների չափ փառաբանենք մեր հայրենիքը:

Այդ անվստահությունը չէ՞, արդյոք, պատճառը, որ հայը, ինչ երկրում էլ որ հայտնվի, բարվոք կյանք է ապահովում իր համար, թե տաղանդ ունի, դառնում է աշխարհահռչակ, իսկ իր հայրենիքում... Թույլ է տալիս, որ աղանդները գործեն, քրիստոնեության էությունը չըմբռնած օտարները իրեն քրիստոնեություն քարոզեն, աշխարհակալ թագավորությունների շարաններ ունեցած եւ իր հասարակության մեջ երբեւ սոցիալական ընդգծված հակասություններ չունեցած հային քաղաքացիության դասեր տան կամ ամենաօրինակելի ընտանիքներին փորձեն տոգորել գենդերային մտածողությամբ... Ինչ է, մեզ միշտ Ձեռնով Օհաննէ՞ր են պետք, որ թափ տանք մեզ ու մեր գիտակցության վրայից դեն նետենք օտարների փոշին ու մեր անվստահության ժանգը, որ ելնենք **ձգնաժամ** կոչված՝ ո՞մանց համար երանելի ճահճից եւ մեզ արժանի կյանքով ապրենք: Դրա համար մեզ ո՞չ դրամաշնորհ է պետք, ոչ էլ խորհուրդ. մեզ հերիք է մեր մտքի ու բազկի ուժը: Մեզ միայն վստահությունն է պակասում, հավատը սեփական ուժերի հանդեպ...

Չերկարացնենք: Խոսքը որքան պարզ ու հասկանալի խնդրի է վերաբերում, նույնքան էլ կարող է լինել անսպառ: Ընթերցողն ինքը կդնի վերջակետ՝ ինքնավստահ շարժումով ծալելով «**Կրթության**» 2022 թվականի առաջին համարը եւ մտովի ելնելով անվստահության հորից դեպի **վստահ լավատեսություն ու աշխատանք**: Իսկ մենք կշարունակենք *Ձեռնով Օհանի մեր դերը* այնքան, որքան կկամենա **Աստված**:

Գ.Մ.

ՀՀ վարչապետ Նիկոլ ՓԱՇԻՆՅԱՆԻ շնորհավորական ուղերձը՝ Ամանորի եւ Սուրբ Ծննդյան տոների առթիվ

Սիրելի ժողովուրդ, սիրելի՛ հայրենակիցներ.

Տարեմուտի այս րոպեներին մեր մտքերն ու սրտերն առաջին հերթին հայրենիքի համար իրենց կյանքը զոհաբերած մեր եղբայրների ու քույրերի, նրանց ընտանիքների հետ են:

2020 թվականի 44-օրյա պատերազմի ողբերգությունից հետո որդեկորույս բազմաթիվ ընտանիքներում զավակներ են ծնվել. վերածնվում են մարտի դաշտում ընկած մեր նահատակները:

Բառիս բուն իմաստով վերածնվում են, որովհետև 2021 թվականի շատ նորածիններ կրում են նահատակ եղբոր անունը, ազգանունը եւ հայրանունը: Միևնույն անունը, ազգանունը, հայրանունը:

Խորախորհուրդ մի հայտնություն է սա, կյանքի հաղթանակ, առասպելաբանության մարմնավորում. ծնվել է 2001 թվականին, զոհվել է 2020 թվականին, վերածնվել է 2021 թվականին:

շարունակությունը՝ էջ 2

Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. ԳԱՐԵԳԻՆ Բ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի ուղերձը՝ Ամանորի առթիվ

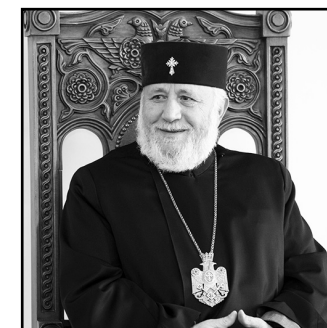
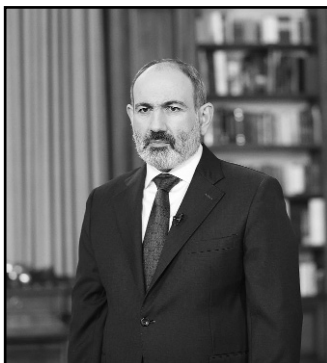
Սիրելի՛ բարեպաշտ ժողովուրդ ի Հայաստան, յԱրցախ եւ ի սփյուռս,

Նոր տարվա սեմին Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնից Հայրապետական Սեր օրհնությունը, սերն ու բարեմաղթանքներն ենք բերում ամենփող:

Ցավով ու դառնություններով լեցուն տարի ապրեցինք: Արցախյան աղետալի պատերազմի հետեւանքները, Հայաստան եւ Արցախ մեր հայրենիքի շուրջ ծավալվող բարդ ու մտահոգիչ գործընթացները, երկրում տիրող դժվարին իրավիճակը զրկել են մեզ առօրյա, ինչպես եւ ամանորյա բնական ուրախությունից:

Այդուհանդերձ, Նոր տարին դիմավորում ենք հույսով ու հավատով, որ վերակերտելու ենք հայրենական մեր կյանքը եւ միասնական կամքով ամեն ջանք ի գործ ենք դնելու՝ հանուն Արցախի մեր ժողովրդի իրավունքների պաշտպանության:

շարունակությունը՝ էջ 2

Ամփոփումներ

Վարչապետը պարգևատրել է տարվա 10 լավագույն մարզիկներին

Վարչապետ Նիկոլ Փաշինյանը մասնակցել է 2021 թվականի 10 լավագույն մարզիկների պարգևատրման հանդիսավոր արարողությանը:

Միջոցառմանը ներկա են եղել Վարչապետի աշխատակազմի ղեկավար Արայիկ Գարությունյանը, Կրթության, գիտության, մշակույթի եւ սպորտի նախարար Վահրամ Դումանյանը, նախարարի տեղակալ Կարեն Գիլոյանը, Հայաստանի ազգային օլիմպիական կոմիտեի գլխավոր քարտուղար Հրաչյա Ռոստոմյանը, հայկական սպորտի ոլորտի բազմաթիվ ներկայացուցիչներ:

Վարչապետ Փաշինյանը հանդես է եկել ելույթով, որում նշել է.

«Մարզական հանրության հարգելի ներկայացուցիչներ,

Սիրելի՛ մարզիկներ եւ սիրելի՛ մարզիչներ,

Նախ, ուզում եմ բոլորիդ շնորհակալություն հայտնել 2021 թվականի ընթացքում ունեցած մրցելույթների եւ առավելեւս հաղթանակների համար:

Գիտեք, որ 2021 թվականին առավելեւս մենք բոլորս եւ մեր հանրությունը հաղթանակների կրկնակի ավելի կարիք եւ անհրաժեշտություն ունեինք: Եվ այն սոցիալ-հոգեբանական վիճակում, որ հաստատվել է Հայաստանի Հանրապետությունում 44-օրյա պատերազմից հետո, մարզական ելույթներն առավել կարեւորություն են ստանում, դրանք առավել մեծ նշանակություն են ստանում պետական եւ համազգային: Այս առումով առավելեւս 2021 թվականի մրցելույթները, մրցելույթներին մասնակցությունը եւ այդ մրցելույթներում արձանագրած հաջողությունները կրկնակի գնահատանքի են արժանի:

Ընդհանրապես, պիտի ասեն՝ մեր ռազմավարական ընկալումն այն է, որ սպորտը երկրի բնականոն զարգացման կարեւորագույն շարժիչ ուժն է, եւ խոսքն այստեղ ոչ միայն ինքնին սպորտի զարգացման, այլեւ, ընդհանրապես, երկրի զարգացման մասին է, որովհետեւ մարզական ասպարեզում արձանագրված հաջողությունները բերում են տնտեսական հաջողությունների, բարձրանում է երկրի ճանաչելիությունը: Այսպիսով, բարձրանում է երկրի տնտեսական գրավչությունը, զբոսաշրջային գրավչությունը, գալիս են տնտեսական էֆեկտներ: Մարզական հաջողություններն ընդլայնում են նաեւ երկրի, թույլ տվեք ասել, դիվանագիտական հնարավորությունները, որովհետեւ բարձրացնում են երկրի միջազգային վարկը՝ միջպետական, միջազգային հարաբերություններում ավելի ճանաչելի, ավելի ճկուն դարձնելով, ավելի մեծ հնարավորություններ ստեղծելով:

Մեծ սպորտի բնագավառում ունեցած հաջողություններն իրենց հետեւից ավելի ու ավելի մեծ թվով մարդկանց են մղում զբաղվել սպորտով, ինչն իր հերթին բերում է մի քանի էֆեկտներ երկրի ներսում սկսած հանրության ընդհանուր առողջությունից, որովհետեւ արձանագրենք, որ մեր երկրում պետական բյուջեից 100-ից ավելի միլիարդավոր դրամներ են ծախսվում առողջապահության վրա: Բայց ես ցանկանում եմ ընդգծել, որ այդ փողերի մեծ մասը ծախսվում է մարդկանց բուժելու եւ ոչ թե հիվանդությունը կանխարգելելու վրա: Եվ սպորտն այն ոլորտներից է, որ մեզ կօգնի, որպեսզի նաեւ այս խնդիրը հաղթահարենք:

Մենք այսօր լուրջ խնդիր ունենք մեր պատանիների առողջության պահպանման առումով, եւ մեծ սպորտում ձեռք բերած հաջողությունները, մեր անվանի մարզիկները, կարծում եմ, պիտի քաջալերեն նաեւ պատանիներին՝ զբաղվել սպորտով: Այս է նաեւ պատճառը, որ մենք այդպիսի մի քաղաքական գիծ ենք որդեգրել եւ խոստացել ենք դա՝ որ նրանք, ովքեր օլիմպիական չեմպիոնի կոչում կունենան, մենք նրանց անունով մարզադպրոցներ կկառուցենք՝ իրենց ցանկացած բնակավայրում: Սա, ընդ որում, մենք անում ենք ոչ միայն մեր մարզիկներին հարգանքի տուրք մատուցելու համար, այլեւ համոզված ենք, որ այդ կարգի մարզօջախներն ավելի մեծ գրավչություն կունենան, որպեսզի երիտասարդներն այնտեղ հաճախեն եւ զբաղվեն սպորտով, ֆիզկուլտուրայով:

Ես ընդամենը կարծ թվարկեցի այն զուգահեռ էֆեկտները, որ բերում է սպորտը, բայց նաեւ ցանկանում եմ վերադառնալ ամենասկզբին. մեծ սպորտում մեր ունեցած հաջողությունները շատ կարեւոր են մեր պետական, ազգային հպարտության համար, մեր պետական, ազգային ուժերի նկատմամբ մեր վստահությունը վերականգնելու, մեծացնելու, զարգացնելու համար:

Կրկին ուզում եմ շնորհակալություն հայտնել բոլոր մարզիչներին, բոլոր մարզիկներին եւ եւս մեկ անգամ հավաստել, որ սպորտն իսկապես մեզ համար զարգացման ռազմավարական ուղղություն է: Վերջին տարիներին, կարծում եմ, այս

թին բերում է մի քանի էֆեկտներ երկրի ներսում սկսած հանրության ընդհանուր առողջությունից, որովհետեւ արձանագրենք, որ մեր երկրում պետական բյուջեից 100-ից ավելի միլիարդավոր դրամներ են ծախսվում առողջապահության վրա: Բայց ես ցանկանում եմ ընդգծել, որ այդ փողերի մեծ մասը ծախսվում է մարդկանց բուժելու եւ ոչ թե հիվանդությունը կանխարգելելու վրա: Եվ սպորտն այն ոլորտներից է, որ մեզ կօգնի, որպեսզի նաեւ այս խնդիրը հաղթահարենք:

բնագավառում Կառավարության արած ծախսերը շատ նկատելի են, չնայած հասկանում ենք, որ դեռ շատ բան կա անելու, եւ համոզված եմ, որ, ըստ իրավիճակի, մենք սպորտի ոլորտի զարգացման կապիտալ ներդրումների ծրագիրը կշարունակենք: Հույս ունենք՝ դա ինչ-որ չափով ավելի ու ավելի շոշափելի ձեւով կօգնի ձեզ բոլորիդ, որպեսզի դուք պատվով ներկայացնեք Հայաստանը միջազգային մրցասպարեզներում, եւ Հայաստանի դրոշը ավելի ու ավելի հաճախ բարձրանա աշխարհի ամենատարբեր անկյուններում, Հայաստանի հիմնը ավելի ու ավելի հաճախ հնչի, եւ «Ձվարթնոց» օդանավակայանում ձեզ ավելի ու ավելի մեծ թվով ցնծացող մարդիկ դիմավորեն:

Շնորհակալություն եմ հայտնում եւ շնորհավորում եմ 2021 թվականի լավագույնը ճանաչված 10 մարզիկներին:

Վարչապետ Նիկոլ Փաշինյանը պարգևատրել է հանձնել տարվա 10 լավագույն մարզիկներին՝ հունահռոմեական ոճի ըմբիշներ Արթուր Ալեքսանյանին, Մալխաս Ամոյանին, ծանրորդներ Սիմոն Մարտիրոսյանին, Գոռ Սինասյանին, Վարազդատ Լալայանին, մարմնամարզիկ Արթուր Դավթյանին, բռնցքամարտիկներ Հովհաննես Բաչկովին, Դավիթ Չալոյանին, ազատ ոճի ըմբիշ Արսեն Հարությունյանին, շախմատիստուհի Էլինա Դանիելյանին: Շախմատի եվրոպայի անհատական առաջնության չեմպիոն Էլինա Դանիելյանը, այս օրերին Վարչապետի անցկացվող արագ եւ կայունացման շախմատի աշխարհի առաջնությանը մասնակցելով պայմանավորված, ներկա չէր միջոցառմանը: Նրա փոխարեն պարգևատրմանը մասնակցել է Հայաստանի կանանց հավաքականի գլխավոր մարզիչ **Զավեն Անդրիասյանը:**

«Տարվա 10 լավագույն մարզիկներ» մրցույթի մրցանակային ֆոնդը 50 մլն դրամ է: Լավագույն տասնյակում ընդգրկված յուրաքանչյուր մարզիկ կստանա 4 մլն դրամ, եւս 1 մլն դրամ կհատկացվի նրանց մարզական շտաբի անդամներին:

ՄԿՈՒՋԱԽ-ի հաշվետու նիստը

Դուրսավեր կրթության ծրագրին մասնակցել է ավելի քան 600 ուսանող

ՀՀ ԿԳՄՍ նախարար Վահրամ Դումանյանի նախագահությամբ տեղի է ունեցել «Մասնագիտական կրթության և ուսուցման զարգացման ազգային խորհրդի» (ՄԿՈՒՋԱԽ) նիստը:

Խորհրդի կազմում ընդգրկված են ՀՀ ԿԳՄՍ, Աշխատանքի և սոցիալական հարցերի, Էկոնոմիկայի, Տարածքային կառավարման և ենթակառուցվածքների, Ֆինանսների նախարարությունների, ինչպես նաև սոցիալական գործընկերության կառույցների՝ գործատուներին ներկայացնող կազմակերպությունների և արհեստակցական միությունների ներկայացուցիչներ:

ալ ուսուցման համակարգի փորձնական ներդրման մոնիթորինգի և գնահատման արդյունքները: Ձեկույցը ներկայացրել է GIZ ծրագրերի համակարգող Յուլյա Ստակյանը՝ նշելով, որ դուրսավեր կրթությունը ներդրված է շուրջ մեկուկես տասնյակ հաստատություններում:

Փորձարկվող դուրսավեր կրթության ծրագրին մասնակցել է ավելի քան 600 ուսանող, որոնք ձեռք են բերել ոչ միայն գիտելիք, այլև հմտություններ ու կարողություններ աշխատաշուկայի համար: Դուրսավեր կրթության ծրագրից ենթադրվում է, որ ուսումնառության գործընթացը տեղի է ունենում երկու հաստատություններում՝ քոլեջում կամ ուսումնարանում, ինչպես նաև ուսումնական հաստատության հետ համագործակցող մասնավոր ընկերությունում: Նպատակային է համարվում ուսուցման այս մոդելը ներդրել ավելի մեծ թվով ՄԿՈՒ հաստատություններում:

Խորհրդի անդամներն օրակարգի մյուս հարցերի վերաբերյալ առաջարկներն ու դիտարկումներն առցանց ներկայացնելու պայմանավորվածություն են ձեռք բերել՝ ըստ անհրաժեշտության՝ հաջորդ նիստին քննարկելու համար:

Կ. ՄԱՆՈՒԿՅԱՆ

բերյալ առաջարկները: Առանձնաձևի ուղարկություն է դարձվել Խորհրդի գործառնության, բովանդակության հստակեցմանը:

Սասնակիցները կարելի է են ՄԿՈՒ հաստատություններում գործող կարիերայի կենտրոնների գործունեության արդյունավետությունը՝ շեշտելով աշխատաշուկայի հետ կապի ամրապնդմանը միտված քայլերի իրականացումը: Նախարար Վահրամ Դումանյանը կոչ է արել հնչեցնել հիմնավոր առաջարկները և դրանք գրավոր ներկայացնել ԿԳՄՍ նախարարություն՝ նպատակ ունենալով որակյալ և մրցունակ մասնագետների պատրաստման գործըն-

թացում աջակցել ՄԿՈՒ հաստատություններին: Օրակարգում ներառված է եղել նախնական (արհեստագործական) և միջին մասնագիտական կրթության ոլորտում գործող իրավական նորմատիվ ակտերում կատարված փոփոխությունների և լրացումների վերաբերյալ հարցը: Փոփոխություններ են կատարվել ուսումնական նպաստ հատկացնելու, ուսման վարձը փոխհատուցելու և կրթաթոշակ սահմանելու, ՄԿՈՒ տնօրենների մրցութային ընտրության կարգերում: Օրակարգային հարցերի թվում էին նաև արհեստագործա-

կան և միջին մասնագիտական կրթության ոլորտում ՀՀ կառավարության 2021-2026 թվականների գործունեության միջոցառումների ծրագիրը և Մասնագիտական կրթության և ուսուցման զարգացման ազգային կենտրոնի կողմից 2021 թվականին իրականացված աշխատանքների հաշվետվությունը:

Նիստի ընթացքում Մասնագիտական կրթության և ուսուցման զարգացման ազգային խորհրդի անդամներին ներկայացվել են «Գերմանական միջազգային համագործակցության» ընկերության հետ (GIZ) համագործակցության շրջանակում ՆԱՄԿ ոլորտում դու-

Արթուր Մարտիրոսյանն ամփոփել է տարին

սկիզբը՝ էջ 9

Բանախոսը նշել է նաև, որ այժմ ընթացքի մեջ են 20 տարբեր միջազգային փաստաթղթերի մշակման աշխատանքները: Մասնավորապես՝ մշակվել են ներկայում բանակցությունների փուլում են համագործակցության համաձայնագրեր մի շարք երկրների, այդ թվում՝ Լեհաստանի, Չեխիայի, Բրազիլիայի, Մոնղոլիայի, ԱՄԷ-ի, Կրասնամի, Իսրայելի, Օմանի, Հնդկաստանի, Հինաստանի, Կատարի, Բուլղարիայի, Թուրքմենստանի, Հորդանանի, Իրանի, ՌԴ-ի, Քուվեյթի, Կուբայի և այլ երկրների հետ: Նախապատրաստման վերջին փուլում են եվրոպական միության հետ «Ստեղծագործ եվրոպա ծրագրին Հայաստանի մասնակցության մասին» համաձայնագրի նախագիծը, «ԱՊՀ մասնակցի պետությունների» թանգարանային գործի բնագավառում համագործակցության մասին» համաձայնագիրը և այլն:

Շարժազանց գործընկերների հետ կրթության, մշակույթի, երիտասարդության, սպորտի և գիտության ոլորտներում բարեփոխումների իրականացման և հավելյալ ռեսուրսների ներգրավման առումով ԿԳՄՍ նախարարի տեղակալը հիշարժան է համարում «Կրթության միջազգային գործընկերության» (Global Partnership for Education) կազմակերպության կողմից «Կրթության ոլորտում զարգացման պլանի դրամաշնորհի (Education Sector Plan Development Grants - ESPDG)» շրջանակում ՅՈՒՆԷՍԿՕ-ի և Ասիական զարգացման բանկի համակարգմամբ իրականացվող լայնածավալ հետազոտությունները համրակրթության ոլորտում: Այս ծրագրի շրջանակում «Տեղական կրթական խումբ» (Local Education Group-LEG) իրականացնում է հետազոտական աշխատանք:

Ասիական զարգացման բանկի տարածաշրջանային «Շեռավար կրթություն հանուն կայունության» տեխնիկական աջակցության ծրագրի շրջանակում դեռևս 2021 թվականի փետրվարից մեկնարկված «Շեռավար կրթության հարթակի մշակման և ներդրման ծրագիրը», ըստ Ա.Մարտիրոսյանի, մյուս կարելի է ձեռքբերում է: Հարթակի նախագծման, մշակման, պիլոտային փորձարկման աշխատանքներն արդեն ավարտվել են, և նախատեսվում է ներդրել այն 2022 թվականի սկզբից:

ՀՀ ԿԳՄՍ և հետևողական աշխատանք է տարել օտարերկրյա պետությունների համալսարաններում, թանգարան-ինստիտուտներում և կենտրոններում հայերենի ու հայագիտական առարկաների դասա-վանդման, ինչպես նաև հայագիտական հետազոտությունների խթանման ուղղությամբ: Ըստ այդմ արտերկրում գործող շուրջ մեկ տասնյակ հայագիտական կենտրոններ ՀՀ պետական բյուջեից ստացել են ֆինանսավորում:

2021 թվականին առաջին անգամ ֆինանսավորվել են Մոսկվայի միջազգային հարաբերությունների պետական ինստիտուտը, Ուրուգվայի, Հռոմի Սապիենցա և Կահիրեի համալսարանները: Լրացուցիչ ֆինանսավորվել են նաև 2 հետազոտական աշխատանքներ Արգենտինայում և Գերմանիայի «Մաշտոց» հայագիտական կենտրոնում: Այս աշխատանքների շնորհիվ ներկայում օտարերկրյա համալսարաններում հայոց լեզվի դասավանդման, հայոց մշակույթի համրաիռաչակման, ինչպես նաև հայագիտությանը նպաստելու ծրագիրն իրականացվում է 9 երկրի 11 համալսարաններում:

Մարտիրոսյանը նշել է, որ 2022թ. նախատեսվում է ընդարձակել հայոց լեզու դասավանդող համալսարանների ցանկը: «Տնտեսական կրթության մասին» համաձայնագրում են նաև 2 հետազոտական աշխատանքներ Արգենտինայում և Գերմանիայի «Մաշտոց» հայագիտական կենտրոնում: Այս աշխատանքների շնորհիվ ներկայում օտարերկրյա համալսարաններում հայոց լեզվի դասավանդման, հայոց մշակույթի համրաիռաչակման, ինչպես նաև հայագիտությանը նպաստելու ծրագիրն իրականացվում է 9 երկրի 11 համալսարաններում:

- Պրահայի Կարլովի համալսարան (Չեխիայի Հանրապետություն),
- Բուխարեստի համալսարան (Ռումինիա),
- Վենետիկի Կա Ֆոսկարի համալսարան, Հռոմի Լա Սապիենցա համալսարան (Իտալիայի Հանրապետություն),
- Ջալցերուզի համալսարան (Ավստրիայի Հանրապետություն),
- Պոտոլամի Լեփսիուսի տուն-թանգարանի ինստիտուտ, Հայլեթ «Մեթոդ» հայագիտական հետազոտությունների կենտրոն (Գերմանիայի Հանրապետություն),
- Մոսկվայի միջազգային հարաբերությունների պետական ինստիտուտ (Ռուսաստանի Հանրություն),
- Արգենտինայի Քենեդի համալսարան (Արգենտինայի Հանրապետություն),
- Կահիրեի համալսարան (Եգիպտոսի Արաբական Հանրապետություն),
- Ուրուգվայի համալսարան (Ուրուգվայի Հանրապետություն):

Արթուր Մարտիրոսյանը նշել է, որ 2022թ. նախատեսվում է ընդարձակել հայոց լեզու դասավանդող համալսարանների ցանկը: «Տնտեսական կրթության մասին» համաձայնագրում են նաև 2 հետազոտական աշխատանքներ Արգենտինայում և Գերմանիայի «Մաշտոց» հայագիտական կենտրոնում: Այս աշխատանքների շնորհիվ ներկայում օտարերկրյա համալսարաններում հայոց լեզվի դասավանդման, հայոց մշակույթի համրաիռաչակման, ինչպես նաև հայագիտությանը նպաստելու ծրագիրն իրականացվում է 9 երկրի 11 համալսարաններում:

Վերականգնված աշխատանքներից նշվել է նաև «Երիտասարդական մայրաքաղաք» ծրագրի ամփոփումը: 2022 թվականի ՀՀ երիտասարդական մայրաքաղաքը կլինի Հրազդանը: Իրականացվել է նաև «100 գաղափար Հայաստանի համար» մրցույթը, որին ներկայացվել է 137 հայտ. դրանցից 5-ը պետության կողմից խրախուսվել է: Փոխնախարարն անդրադարձել է նաև ոլորտում իրականացված մի շարք այլ աշխատանքների, պատասխանել լրագրողների հարցերին:

Կարինե ՄԱՆՈՒԿՅԱՆ

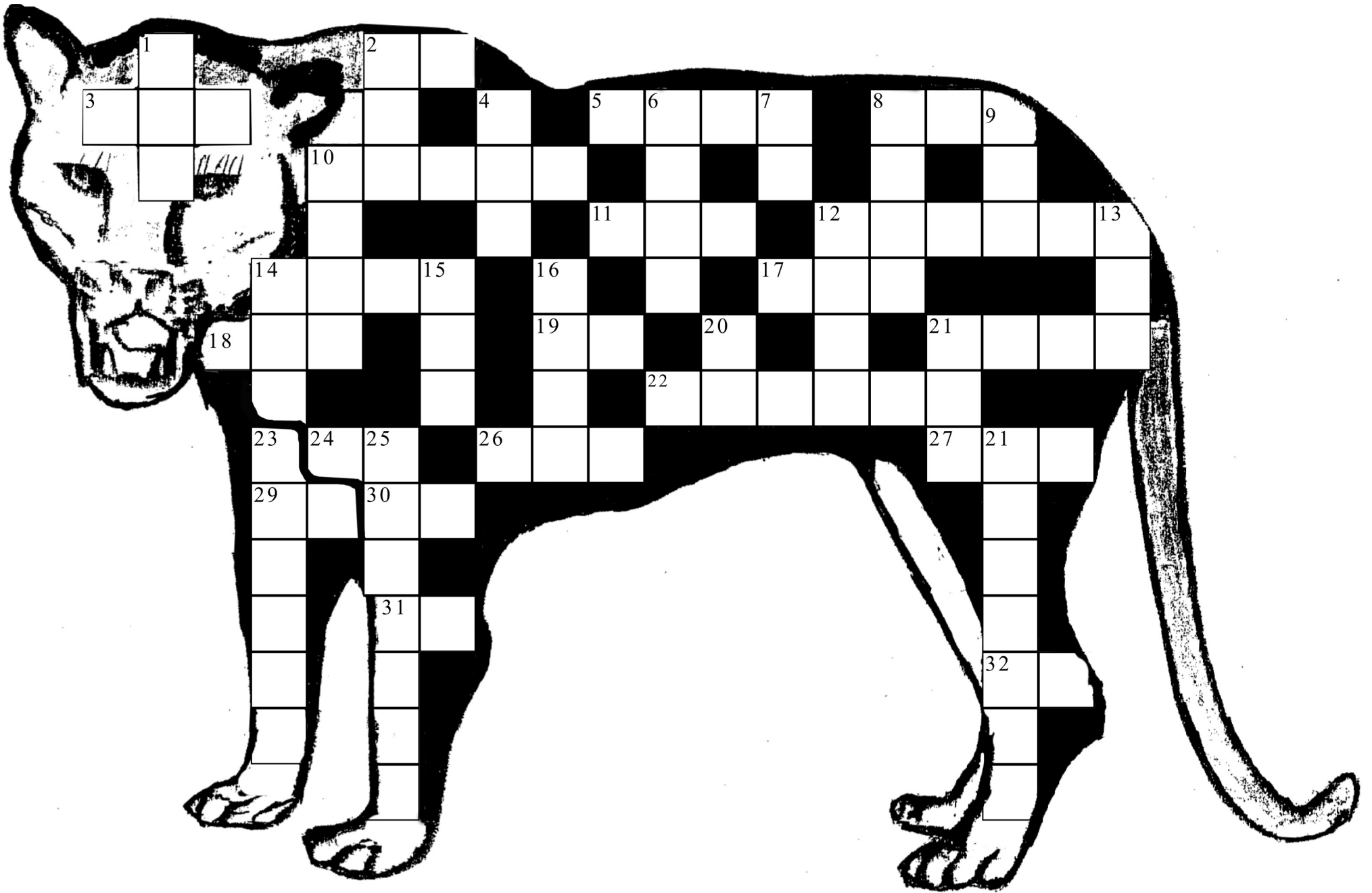

Փորձիր լրացնել

Գալղ բարի, Վագրի տարի

Ուղղահայաց

1. Ֆրանսիայում Չմեռ պապին անվանում են...տել: 2. Ջայլամի տեսակ: 4. «... դու, ...Քո գալղ բարի, Սիրուն Նոր տարի Նոր օրեր բեր մեզ: Չյուն տուր սարերին, Անձրե՛ արտերին, Կարկուտը՝ չարին, Չով արելը՝ մեզ»: (Ղ. Աղայան, «Նոր տարի»): 6. Իսպանիայում սուրբ Կատարինեն Նոր տարվա գիշերը հսկայական ...ի վրա նստած «թռչուն» է եւ լուսամուտագոգերին նվեր է թողնում երեխաներին: 7. Ընտանի խոշոր եղջյուրավոր, բանող արու անասուն, որի էգը կոչվում է կով: 8. Աստծու ստեղծածը: 9. Թռչուն, որ ձմռանը, կանխագալղով եղանակի տաքանալը, «լողում» է ձյան մեջ: 10. Մոծակի տեսակ: 12. Արագավազ եւ արագաթռիչ թռչուն, որ գրանցված է ՀՀ Կարմիր գրքում: 13. Հավազգի ամենափոքր թռչունը: 14. Կենդանիների մարմնի ետեւից երկարող հավելվածական մասը, որ ողնաշարի շարունակությունն է: 15. Չմռանը քուն մտնող կենդանի, այն ծծում է իր թաթը՝ բավարարվելով թաթի հիմքում կուտակված ճարպաչերտով: 16. Պետություն, ուր Ամանորին գիշերը բոլորը ուտում են սալորի պուդինգ, որի մեջ թխելիս ոսկե փոքրիկ զարդ են դնում: Նրան, ում բաժին է ընկնում զարդը, նա էլ գալիք տարում ամենաերջանիկն է լինելու: 20. Սողուն, որ շատ ժողովուրդների դիցաբանության մեջ համարվում է բերրիության, հողի, ջրի, անձրեւի, ինչպես նաեւ օջախի եւ երկնային կրակի խորհրդանիշ: 21. Այն գտնվում է աչքի վերելում: 23. Ոսկրային ձկների կարգի կենդանի: 25. Սննդամթերք, որը ճապոնիայում դրվում է ամանորյա սեղանին, որ խորհրդանշում է երկարակեցություն: 28. Մայրցամաք, որտեղ Նոր տարին գալիս է բոլորից ուշ:

Հորիզոնական

2. Կենդանիների սեռատեսակ: 3. Այդպես են անվանում Ռուսաստանում Չմեռ պապին՝ ...Սորոգ: 5. Գիշատիչ թռչուն, որ տեսնում է նշանակետը 8000 մետր բարձրությունից: 8. Կենդանու սպանողից ստացված ելունք, որն օգտագործվում է որպես սնունդ: 10. Լապլանդիայում ապրող Չմեռ պապու կնոջ անունը: 11. Կենդանի, որ Նոր տարվա օրերին փողոց են դուրս բերում Գվինեայում: Այդ կենդանին խորհրդանշում է հարստություն եւ հզորություն: 12. Գարնան ավետաբեր թռչունը: 14. Կոլումբիայում Չմեռ պապին անվանում են ...Պասկուալե: 17. Երկարուկ անողնաշար կենդանի, որ շարժվում է մարմինը ճկելով: 18. Մաշկոտանիների ընտանիքի արագավազ թռչուն: 19. Ոչխարի ձագը: 21. Փասիանների ընտանիքի արագավազ թռչուն: 22. Ինչպես են անվանում ճապոնիայում Չմեռ պապին: 24. Այդպես է կոչվում հին հայերենում տարին: 26. Թռչնատեսակ, որը գնչուները Ամանորին դնում են սեղանին, ոտքերը գողացողը այդ օրը դառնում է սեղանապետ: 27. Շինանյութի տեսակ, որ հույները Նոր տարվա նախօրեին իրենց ծոցը դրած նվեր են տանում: Նրանք ընտրում են ծանր ... եւ ասում. «Այս ...ի չափ փող ունենաք»: 29. Կենդանի, որ խորհրդանշելու է 2026 թվականը: 30. Նոր տարվա սեղանին դրվող համեմունք: 31. «...Նոր տարի, գալղ բարի, Դու մեզ նվեր ինչ ես բերել: Քաղցր խնձոր, չիր ու սալոր, թե տանձ ու նուռ, չամիչ մի բուռ»: (Ն. Ստեփանյան, «Նոր տարվա նվերը»): 32. Սողունների դասին պատկանող թունավոր օձ:

Կազմեց Վոլոդյա ՆԿՈՂՈՍԱՆԸ

Նախորդ համարի խաչբառի պատասխանները

- Ուղղահայաց
1. դպիր, 2. Լայկա, 3. Նվարդ, 4. Արամ, 6. Նանսեն, 7. Գայդար, 8. Բայկալ, 9. Խիտրուկ, 12. Անան, 13. Դալի, 15. Կու, 16. Ար, 19. Վարանդա, 20. Ասատրյան, 21. Կալիգուլա, 23. Վենետիկ, 26. Տուշ, 28. Մուլ, 32. Արծվիկ, 33. Անագոն, 34. Լեգրան, 35. Մենշով, 38. Մարկ, 39. Անեն, 41. Ակ, 42. Սի, 45. Սորոջան, 46. Արաբական, 47. Ակադեմիա, 49. Նազարեթ, 52. Շուռ, 54. Օրի, 58. Վարդան, 59. Նարզան, 60. Տերյան, 61. Գայրայ, 64. Գանա, 65. Նպատ, 67. Աղ, 68. Տու, 71. Նիվա, 72. Նոնա, 73. Աբել, 75. Գոյա:
Հորիզոնական
5. Բրազավիլ, 6. Նիգ, 8. Բախ, 10. Կարապ, 11. Կադր, 14. Պամիր, 15. Կանադա, 17. Ալ, 18. Սեվակ, 20. Անիկ, 22. Թավուտ, 24. Նար, 25. Լեկ, 27. Անատոլիա, 29. Ուրան, 30. Մեդու, 31. Նորվեգիա, 32. Ադա, 34. Լին, 36. Դրամա, 37. Ամալ, 40. Կեկել, 41. Անանաս, 43. Բե, 44. Փիտոն, 46. Ակնա, 48. Քանոն, 50. Կոն, 51. Նավ, 53. Տրավիատա, 55. Ոզնի, 56. Վագր, 57. Ալաշկերտ, 58. Վան, 60. Տեգ, 62. Դանակ, 63. Ազնի, 66. Մեթան, 67. Անապատ, 69. Նա, 70. Բանան, 72. Նատա, 74. Սազան, 76. Նին, 77. Նոյ, 78. Էյնշտեյն:

Բաժանորդագրվի՛ր, կարդա՛ «Կրթություն»

Օվկիանոսից այն կողմ՝ հեռավոր Ամերիկայում, օվկիանոսից այս կողմ՝ Եվրոպայում, հյուսիսում՝ Ռուսաստանում, հարավում՝ արաբական երկրներում, Ավստրալիայում, թե ամենուր, յուրաքանչյուր քաղաքացի ունի իր թերթը՝ մանավանդ, եթե այն մասնագիտական է եւ ուղղված է հենց իրեն... Հայաստանում, սիրելի Ընթերցող, այդ թերթը քեզ համար «Կրթություն»-ն է՝ մեզանում պահպանված թերեւս միակ մասնագիտական թերթը, 1932 թվականից ի վեր («Կուլտուրական ֆրոնտ», «Սովետական դպրոց», «Դպրություն», «Դպրոց», 1997-ից՝ «Կրթություն» անվանումով):

Գիտե՞ս, սիրելի Ընթերցող, շատ դժվար է լինել մասնագիտական պարբերական ու միաժամանակ մնալ հանրամատչելի, հետաքրքիր լինել եւ ուսուցչի, մանկավարժի, եւ նաեւ ուսանողի, ծնողի, բոլորի համար: Դա դեռ ոչինչ. արհեստավարժ եղար՝ այդ խնդիրը կուծես: Բայց այսօր, եթե որեւէ կուսակցության, որեւէ քաղաքական կամ գործարար խմբի խոսափողը չես ու չունես այդպիսիք՝ իբրեւ հովանավոր, պիտի լուծես նաեւ տնտեսական խնդիր: Օրաթերթ չես, հրատապ լրատվություն չես հրապարակելու, «դեղին» մամուլին հետեւելով՝ ընթերցողներ որսալու սկզբունքը խոթ է քեզ համար, որովհետեւ հայոց հազարամյա դպրության ու այսօրվա դպրոցի քարոզիչն ես, ու խոսքդ պիտի լինի լուսավոր, անքե՛ն, դրականը դրվատող ու հասարակություն կրթող... ոչ թե նրան զավեշտով, հերյուրանքով գայթակղող:

Սիրելի Ընթերցող, ինչ նախասիրություններ էլ որ ունենաս, համոզված եղիր, «Կրթությունը» անարատ հոգեւոր սնունդ է տալու Քեզ, եւ ո՛չ միայն մանկավարժական թեմաներով: Իսկ եթե ուզում ես, որ մեր հանդիպումները լինեն շարունակական եւ գոյատեւի Քո՛ թերթը՝ մի օր լավ, մի օր գերազանց, մի օր էլ պակաս կամ թերի, բայց Քո՛ թերթը, որ ամեն չորեքշաբթի հայտնվում է Քո՛ ձեռքերում, եւ որի ճակատագիրը դարձյալ Քո՛ ձեռքերում է ուղղակիորեն, բաժանորդագրվի՛ր, կարդա՛... Սիրի՛ր Քո թերթը, որ այն օրավոր դառնա ավելի հետաքրքիր, փոխանցի՛ր այն Քո հարեւանին, բարեկամին, ընկերոջը, հորդորի՛ր, որ կարդա... Մեզ սնուցողը Դու՛ ես՝ եւ բարոյապես, եւ նյութապես: Քո՛ բաժանորդագրությամբ, կրպակներից Քո՛ գնումներով, անհրաժեշտ տպաքանակ ապահովելով՝ Դու հնարավորություն կտաս, որ «Կրթությունը» գոյատեւի, դառնա փնտրված ու սիրված թերթ... Բաժանորդագրվի՛ր, գնի՛ր, կարդա՛ «Կրթություն», միշտ ունեցի՛ր Քո թերթը...

* * *

«Կրթություն» կարելի է բաժանորդագրվել «Հայփոստի» եւ «Հայմամուլի» բոլոր տարածքային մասնաճյուղերում, բաժանորդագրություն կազմակերպող այլ գործակալություններում:

Մեկ տարվա բաժանորդագրության համար պետք է վճարել **10400** դրամ եւ ստանալ բոլոր **52** համարները:

Վեց ամսվա բաժանորդագրական գինը **5200** դրամ է (**26** համարի համար):

Երեք ամիսների բաժանորդագրության համար պետք է վճարել **2600** դրամ (համապատասխանաբար կստանաք **13** համար):

Այլ մանրամասնությունների համար կարող եք դիմել «Հայփոստի» (51-45-47), «Հայմամուլի» (45-82-00) եւ այլ գործակալությունների այն մասնաճյուղերին, որտեղ կատարում եք բաժանորդագրությունը:

Շաբաթաթերթ «Krtutun» (education) weekly «КрТутун» (образование) еженедельник 12.10.200

Մայրաքաղաք

Քանի՞ դար կա այս անցումների միջին... Նախիջեւան-Երեւան-Իջեւան... Ե՛րբ է Նոյն անցել այս ուղերթով...

«КрТутун» еженедельник 05.10.2005թ. չորեքշաբթի թիվ 28 (175)

«КрТутун» еженедельник 18.08.2005թ. հինգշաբթի թիվ 21 (111)

ՀԻՄՆԱԴԻՐ՝
ՀՀ ԿԳՄՍՆ
«Կրթություն» թերթի
խմբագրություն» ՓԲԸ

Գրանցման վկայական՝ 01Ս-049349,
Տրված է՝ 11.01.2001թ.
Դասիչ՝ 69312,
Հասցեն՝ ՏԻԳՐԱՆ ՄԵԾԻ 67,
E-mail: krtutun@yandex.ru
Հեռ. (043) 57 49 56, (043) 57 49 51

Խմբագրությունը ստացված թղթակցությունները եւ նամակները չի գրախոսում եւ ետ չի վերադարձնում: Չպատվիրված հոդվածների համար հոնորար չի վճարվում: Գովազդային նյութերի բովանդակության համար խմբագրությունը պատասխանատվություն չի կրում: Հղումը պարտադիր է:

Տպագրված է «ՏԻԳՐԱՆ ՄԵԾ»
հրատարակչության տպարանում:
Տպաքանակը՝ 2000:
Ծավալը՝ 8 տպագրական մամուլ:
Ստորագրված է տպագրության՝
11.01.2022թ.
Գինը՝ 400 դրամ:

Համարի պատասխանատու՝
Գլխավոր խմբագիր՝
Գագիկ ՄԻՆԱՍՅԱՆ